

СУЧАСНІ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Сергій Курбатов

доктор філософських наук, старший науковий співробітник,
завідувач відділу лідерства та інституційного розвитку вищої освіти
Інституту вищої освіти НАПН України

В статті розглядаються сучасні системи оцінки якості університетської освіти та процес їх формування. Автор пропонує диференціювати формальні системи оцінки якості вищої освіти, представлені як державними органами, так і незалежними агенціями оцінювання якості; та неформальні системи оцінки, представлені університетськими рейтингами. Доводиться, що поширення та популярність університетських рейтингів, а також їх методологічна гнучкість та здатність оперативно реагувати на запити споживачів освітніх послуг свідчать про перспективність саме цього підходу до оцінки якості університетської освіти.

Ключові слова: університет, якість університетської освіти, формальна та неформальна система оцінки якості, агенція з оцінки якості, університетські рейтинги

Постановка проблеми та її актуальність. Адекватне вимірювання результатів університетської діяльності впродовж останніх десятиліть стало одним з головних завдань, яке постає як перед тими, хто визначає освітню політику на національному та глобальному рівні, так і перед основними споживачами освітніх послуг – абітурієнтами та їх батьками, студентами, роботодавцями. Суспільство та його інститути намагається контролювати розподіл як бюджетних, так і інших коштів, виходячи з якості продукту, який постає внаслідок їх освоєння. Комерціалізація діяльності стало однією з провідних тенденцій сучасної цивілізації, і, звичайно, не могла оминати університетське середовище. Тож за цих умов виникає необхідність оцінити існуючі системи оцінки якості, їх історичне становлення, сучасний стан та перспективи на майбутнє.

Мета цієї статті – проаналізувати формальні (представлені як державними інституціями, так і незалежними агенціями) та неформальні (представлені національними та міжнародними університетськими рейтингами) системи оцінки якості університетської освіти.

Виклад основного матеріалу. Оцінка якості університетської освіти – це проблема, навколо якої вже кілька десятиліть точиться жвава дискусія. Так, якщо оцінка якості університетської освіти в англomовній літературі розглядається в сотнях робіт, то визначення того, чим є ця якість по суті, присвячена відносно невелика кількість праць. Однією з них є надрукована ще в 1993 році за редакцією Роджера Елліса (Roger Ellis) колективна

монографія «Оцінка якості університетського навчання» [7]. Наступного року з'являється колективна монографія «Якою є якість у вищій освіті?» за редакцією Діани Грін (Diana Green). «Якість є варіативною філософською категорією, яка може відображати різні підходи як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях» - зазначає укладачка цієї книги [9]. Напрямки оцінки якості університетської освіти проаналізовано в статті Стефана Лангросена (Stefan Lagrosen) та його колег [14]. Розгляду основних трендів в регуляції та трансформації оцінки якості університетської освіти присвячено колективну монографію «Оцінка якості вищої освіти», що побачила світ за редакцією Дона Вестрхейдена (Don Westerheijden) [22].

Предметом прискіпливого обговорення в науковій літературі впродовж останнього десятиліття стали й університетські рейтинги. Серед найбільш фундаментальних критичних праць в цій галузі можна назвати колективну монографію «Університетські рейтинги: теоретичне підґрунтя, методологія та вплив на глобальну систему вищої освіти», яка вийшла в видавництві «Спрінгер» в 2011 році [12]. Реферативний виклад позитивного значення університетських рейтингів міститься у статті Філіпа Альтбаха [5]. Роботи Елен Хезелкорн [10], [11] та Саймона Марґінсона [15] можна вважати зразками гарної аналітичної рефлексії стану та перспектив розробки міжнародних університетських рейтингів на порозі другого десятиліття їх існування. Конкретний розгляд провідних університетських рейтингів та динамічних змін, які в них відбуваються впродовж останніх років, містяться у аналітичних розвідках Андреяса Раухваргера [18], [19]. Вплив рейтингів на сучасне розуміння якості університетської освіти я аналізував у власній розвідці «Якість університетської освіти крізь призму провідних міжнародних університетських рейтингів» [3].

Якість – це філософська категорія, яка втілює сукупність ознак, особливостей та властивостей, що відрізняють певний предмет чи явище від інших, надають їм певну завершеність. Отже, якість вищої освіти є маніфестацією її суті, причому у найкращому, позитивному вимірі. Історичні зміни, які відбуваються в останні десятиліття, певним чином трансформували цю сутність. Особливо це стосується елітного сегменту вищої освіти, тих інституцій, які претендують на право бути університетами світового класу. Акцент на проведення наукових досліджень, ефективна інтернаціоналізація, можливості залучення кращих викладачів та студентів, професійний менеджмент та достатні фінансові ресурси – це основні складові університету, який є конкурентоздатним в глобальному освітньому просторі. Але одночасно це – своєрідні референтні якості, на які повинен орієнтуватися кожен університет. Деякі з цих складових присутні вже в класичній моделі, інші (наприклад, потреба в інтернаціоналізації) з'явилися впродовж останніх 30-40 років.

Забезпечення якості вищої освіти – це одне з основних положень нового Закону України «Про вищу освіту», прийнятого в минулому році. Стаття 1 цього Закону фіксує *якість вищої освіти* як «рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її

компетентність відповідно до стандартів вищої освіти» [2], а *якість освітньої діяльності* як «рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань»[2]. Незважаючи на певну тавтологічність, сам факт термінологічного визначення даних понять має позитивне значення.

У надрукованих в лютому 2015 р. Британським агентством з оцінки якості вищої освіти (Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA)) основних положеннях Кодексу якості (The Quality Code. A Brief Guide) міститься наступне положення: «академічна якість відповідає тому, наскільки та наскільки добре провайдери вищої освіти підтримують студентів у досягненні відповідної мети. Вона включає в себе викладання, навчання та оцінювання, а також різноманітні ресурси та процеси, які використовує провайдер з метою допомоги прогресу студентів та реалізації ними власного потенціалу»[21]. Показовим є використання терміну провайдер або постачальник (provider) по відношенню до вищих навчальних закладів, що відбиває суттєві трансформації розуміння специфіки університетської освіти.

Традиційно в Україні якістю освіти опікувалися державні органи, зокрема Міністерство освіти та науки України та Державна атестаційна комісія України, яку було ліквідовано 16 вересня 2011 року згідно з указом Президента України № 1085 від 9 грудня 2010 року [1]. Практика державного контролю за якістю університетської освіти на певному етапі історичного розвитку є поширеною серед багатьох країн світу, але слід відзначити тенденцію до переходу цієї функції до незалежних агентств оцінювання та інших недержавних інституцій. Відповідні зміни відбулися і в законодавчому полі України з прийняттям 1 липня 2014 року нової редакції Закону України «Про вищу освіту», серед засадничих ідей якого, за висловом Лілії Гриневич, є «створення ефективної системи забезпечення якості вищої освіти згідно зі стандартами і рекомендаціями Європейського простору вищої освіти та на засадах , підтверджених Бухарестським комюніке профільних міністерств країн – учасниць Болонського процесу (квітень 2012 р.), яка передбачає, у тому числі, систему механізмів протидії корупції в сфері ліцензування й акредитації, проявам хабарництва в системі вищої освіти та залучення широкого кола зацікавлених сторін» [2, с. 6].

Забезпечення якості вищої освіти в Україні регулюється п'ятим розділом Закону «Про вищу освіту» [2]. Стаття 16 цього Закону визначає, що система забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності на загальнодержавному рівні включає в себе систему внутрішнього забезпечення якості (на рівні вищих навчальних закладів (далі - ВНЗ)), систему зовнішнього забезпечення якості та систему забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та незалежних установ, що здійснюють оцінювання. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є «постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим цим Законом на реалізацію державної політики у сфері

забезпечення якості вищої освіти»(ст. 17). Агентство складається із 25 осіб, та формується за наступним принципом:

1) 2 члени від НАН України та по одному члену від національних галузевих академій;

2) 13 членів, які обираються з'їздами з числа представників ВНЗ державної, комунальної та приватної форми власності (9, 1 та 3 відповідно);

3) 3 члени, які обираються спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців;

4) 2 члени, які обираються з'їздом органів студентського самоврядування з числа осіб, що здобувають вищу освіту (ст. 19).

До повноважень цього органу віднесено:

1) формування вимог до системи забезпечення якості вищої освіти та розробка положення про акредитацію освітніх програм;

2) аналіз якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів;

3) проведення ліцензійної експертизи;

4) формування за поданням ВНЗ пропозицій щодо переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка;

5) формування єдиної бази даних запроваджених ВНЗ спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка;

6) проведення акредитації освітніх програм;

7) формування критеріїв якості освітньої діяльності;

8) розроблення вимог до рівня кваліфікації осіб, що здобувають наукові ступені, та порядку їх присудження спеціалізованими вченими радами ВНЗ;

9) розроблення положення про акредитацію вчених рад, акредитація спеціалізованих вчених рад та контроль за їх діяльністю;

10) акредитація незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти та інші (ст. 18-1). Крім того, агентство щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, звіт про власну діяльність та пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти (ст. 18-2).

Тож можна констатувати, що з запровадженням діяльності Національного агентства з якості вищої освіти систему національного контролю в відповідній сфері буде передано від Міністерства освіти та науки України та підпорядкованих йому структур до незалежної інституції, яка демократично обирається та функціонує відповідно до світових стандартів подібної діяльності. Більш того, є всі можливості синхронізувати її діяльність з аналогічними агенціями країн ЄС. Так, Фінський центр оцінювання освіти [8], який ми мали можливість відвідати на початку квітня 2015 року в рамках проекту 544343-TEMPUS-1-2013-1-LT-TEMPUS-SMHES «Освіта для лідерства, інтелігентності та розвитку таланту», розпочав роботу 1 травня 2014 року. Центр було створено на основі кількох інституцій з метою зосередити оцінювання освіти у одному структурному підрозділі. Він уповноважений оцінювати всі рівні освіти – від початкової до вищої. Діяльність центру в галузі оцінювання вищої освіти включає в себе три напрямки:

- 1) аудит, як незалежне та систематичне оцінювання системи якості вищих навчальних закладів;
- 2) тематичне оцінювання важливих напрямків освітньої діяльності;
- 3) оцінка програм в галузі інженерних дисциплін.

На перехідний період з 16 грудня 2014 до 31 травня 2018 року в рамках функціональних обов'язків Фінського центру оцінювання освіти створено спеціальний Комітет з оцінки вищої освіти (Higher Education Evaluation Committee), до складу якого входять представники університетського керівництва, авторитетні професори, представники організацій роботодавців та студентського самоуправління. Цей комітет складає плани перевірки вищих навчальних закладів, формує склад експертів для здійснення цієї діяльності та виносить фінальне рішення за результатами аудиту освітньої діяльності.

На відміну від поширеної в європейських країнах практики залучення державних органів до процесу оцінювання, в США оцінювання якості вищої освіти вже більше ста років здійснюється незалежними регіональними асоціаціями. Наприклад, Асоціацію шкіл та коледжів Нової Англії NEASC [16] було створено в 1885 році, а її діяльність охоплює 6 штатів (Конектікут, Мен, Масачусетс, Нью Гемпшир, Род Айленд, Вермонт) на східному узбережжі країни. На цій території розташовано більше 2000 шкіл, коледжів та університетів. NEASC – це найстаріша установа серед американських асоціацій, які здійснюють акредитацію. Характерною рисою Асоціації є відданість високим стандартам якісного оцінювання. Серед шести регіональних асоціацій з акредитації NEASC, починаючи з 1990 року, є єдиною, що здійснює співробітництво і за межами окресленого регіону, зокрема через оцінку діяльності американських та міжнародних навчальних установ в 60 країнах світу.

NEASC є добровільною організацією, яка включає в себе публічні та незалежні школи та коледжі. Вона складається з чотирьох комісій, які займаються, відповідно, публічними школами, незалежними школами, школами за кордоном та закладами вищої освіти. Кожна з комісій має власні стандарти оцінки якості освіти, які узгоджені освітніми установами, що входять до її складу. NEASC віддана осмисленому та всебічному покращенню якості освіти, яка враховує унікальну корпоративну культуру та неповторний контекст кожної освітньої установи.

Місія асоціації полягає в оцінці та покращенні якості освіти через процедуру акредитації. Як і Фінський центр оцінювання освіти вона надає акредитацію на всіх рівнях освіти. Процес акредитації засновано на добровільному та колегіальному характері оцінки, що базується на сотнях відгуків експертів кожного року. Вважається, що навчальний заклад має проходити акредитацію раз на 10 років. Оцінювання закладів вищої освіти включає в себе три етапи:

- 1) самоаналіз на рівні освітньої інституції з підготовкою відповідних матеріалів – зазвичай, цей процес триває 12-18 місяців;

2) дослідження якості освіти, яке здійснюється в навчальному закладі групою незалежних експертів;

3) загальна оцінка матеріалів Комісією з вищої освіти Асоціації та прийняття рішення щодо акредитації. Асоціація може надати акредитацію і іноземним закладам освіти, які відповідають певним критеріям.

Отже, в світі існують досить різноманітні системи оцінки якості університетської освіти незалежними агентствами. Оскільки Україна на державному рівні лише нещодавно розпочала процес створення подібних агенцій, вивчення та вибіркова імплементація подібного зарубіжного досвіду є необхідним та прагматично обґрунтованим.

Альтернативною системою оцінки якості університетської освіти впродовж останніх десятиліть стали університетські рейтинги. В основі рейтингу як технічного та технологічного процесу лежить принцип порівняння. Причому це порівняння відбувається на основі певних параметрів (критеріїв та (або) індикаторів) які оцінюють споріднені якості, носієм яких є об'єкти порівняння. Ідентифікація подібних споріднених сфер – важливе завдання для кожного укладача рейтингів, бо інакше виникає загроза порівнювати тепле та зелене, або, як говорять англійською мовою, «to compare peers and apples».

За даними Елен Хезелкорн [10, с. 29], вперше в історії академічних рейтинг спробував Джеймс МакКин Каттел (James McKeen Cattell), який ще у 1910 році оприлюднив власну версію кращих американських наукових центрів, спираючись на співвідношення ефективно працюючих дослідників до загальної кількості співробітників. А на думку Рейчел Брукс, перші оцінки якості американських університетів спиралися на оцінку репутації. «Найбільш цитованим серед перших досліджень в галузі порівняння якості університетської освіти стало дослідження президента університету Майамі в Огайо Раймонда Хьюгса. Він попросив власних співробітників назвати імена видатних дослідників в двадцяти предметних галузях для створення бази даних респондентів для опитування з метою оцінки репутації. За підсумками цього опитування Хьюгс створив рейтинг 38 провідних інститутів, які присуджують докторську ступінь (із 65 існуючих на той час)»- зазначає вона [6, с. 4].

Перший сучасний рейтинг національних вищих навчальних закладів був надрукований в 1983 році американським журналом “US News & World Report”. У статті «Народження рейтингів» один з його фундаторів Роберт Морс (Robert Morse) зазначає: «тоді ніхто не міг уявити, що лише через 25 років рейтинги стануть впливовим фактором американської політики в галузі університетської освіти, будуть предметом дискусії в докторських дисертаціях, наукових дослідженнях, конференціях та постійно перебувати в полі зору мас медіа» [23].

Цей рейтинг являв собою опитування керівників 1308 коледжів з метою визначити, які з них, на їхню думку, надають найкращі освітні послуги. Переможцем тоді став Стенфордський університет. Подібне опитування було покладене в основу рейтингів, складених у 1985 та 1987

році. Починаючи з 1988 року разом з результатами опитування в рейтингу “US News & World Report” використовуються і статистичні дані, зокрема:

- 1) співвідношення кількості випускників та кількості першокурсників;
- 2) результати стандартизованих вступних тестів першокурсників, пропорція між кількістю поданих документів та кількістю зарахованих;
- 3) якість викладацького складу та їх заробітна платня;
- 4) фінансові витрати на підготовку одного студента;
- 5) оцінка випускниками якості навчання.

З 1997 року рейтинг друкується в мережі Інтернет.

Формування глобального освітнього простору та конкуренція університетів в світовому контексті призвела до появи міжнародних університетських рейтингів, перший з яких, Академічний рейтинг світових університетів (Academic Ranking of World Universities) або Шанхайський рейтинг [4] з'явився в 2003 році. Цей рейтинг розраховується у відповідності з наступними індикаторами

1) *Якість освіти (10%)*, що визначається кількістю випускників університету, які здобули Нобелівську премію, або особливі відзнаки у своїх галузях (зокрема, медалі Всесвітнього союзу математиків). Випускниками вважаються всі, хто отримував в університеті бакалаврський, магістерський або докторський ступень. «Вага» цих випускників калькулюється в залежності від того, коли вони закінчили університет і складає: 100% для випускників 2001-2010 років, 90% - 1991-2000 років, 80% - 1981-1990 років і так далі до 10%, які отримують випускники 1911-1920 років.

2) *Рівень викладачів (40%)*, що розраховується у двох субкатегоріях: а) кількість викладачів — лауреатів Нобелівської премії і спеціальних відзнак у своїх галузях — 20%; як і в випадку з випускниками, враховується час отримання, який складає 100% для премій, отриманих після 2011 року, 90% - в 2001-2010 роках і до 10% для премій, отриманих в 1921-1930 роках; б) частота цитування праць викладачів старою, яка охоплювала публікації з 1984 по 2003 роки, та новою, яка охоплює публікації з 2002 по 2012 роки версією Highly Cited Researchers —20%.

3) *Результативність наукових досліджень (40%)*, що визначається а) з огляду на кількість публікацій у провідних академічних журналах світу Nature and Science – 20%; та б) загальна кількість статей, проіндексована в Science Citation Index Expanded (SCIE) та Social Science Citation Index (SSCI).

4) *Своєрідна «академічна щільність» університету (10%)*, коли результати, набуті за першими трьома критеріями, діляться на кількість постійних викладачів університету. У сумі виходить «індекс Гарварду» — 100%.

Якщо Шанхайський рейтинг впирається практично повністю на об'єктивні дані та оцінює науково-дослідницьку діяльність університету, то рейтинг QS [17], який з 2010 року продовжує методологічні традиції рейтингу Таймс- QS, який існував в 2004-2009 році, залучає й суб'єктивні дані. Він спирається на наступні індикатори:

1) імідж в академічному середовищі, тобто, оцінка університету з боку науковців, викладачів та представників адміністрації інших навчальних закладів – 40%;

2) оцінка якості освіти випускників роботодавцями – 10%;

3) індекс цитування наукових праць співробітників – 20%;

4) частка іноземних студентів – 5%;

5) частка іноземних викладачів – 5%;

6) співвідношення кількості студентів і кількості викладачів – 20%.

Впродовж останніх десятиліть університетські рейтинги довели, що вони є впливовим інструментом освітньої політики та трансформацій університету з метою його більшої адекватності вимогам сьогодення. Звичайно, цей інструмент є далеким від досконалості, але динамізм розвитку методології університетських рейтингів та приєднання до цього процесу все більшої кількості дослідників дає можливість стверджувати важливість та практично повну легітимність цього інструменту в контексті вищої освіти. У порівнянні з традиційними механізмами оцінки якості університетської освіти державними та незалежними інституціями, рейтинги мають більш гнучкий характер, а їх індикатори відображають важливі очікування головних споживачів освітніх послуг.

Висновки

Отже, розглянувши основні підходи до оцінки якості університетської освіти, ми можемо ідентифікувати дві основні системи, які виконують ці функції у сучасному світі. *По-перше*, це формальна система оцінювання якості університетської освіти, яка здійснюється або державними (особливо за умов централізованого контролю за закладами вищої освіти), або незалежними (що є типовим для більшості демократичних країн) інституціями. *По-друге*, це національні та міжнародні університетські рейтинги, які впродовж останніх десятиліть стали впливовим інструментом здійснення освітньої політики та відображають очікування основних споживачів освітніх послуг. На даний момент можна прогнозувати зростання значення університетських рейтингів впродовж наступних років.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Вища атестаційна комісія України* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vak.org.ua/>
2. *Закон України «Про вищу освіту»: офіційне видання* / Верховна Рада України. – К.: Ін Юре, 2014. – 164 с.
3. *Курбатов Сергій* Якість університетської освіти крізь призму провідних міжнародних університетських рейтингів / Сергій Курбатов // Філософсько-методологічні засади підвищення якості вищої освіти України: європейський вимір. Колективна монографія. – Київ: Педагогічна думка, 2012 – С. 168-188.

4. *Academic Ranking of World Universities* [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.shanghairanking.com>
5. *Altbach Philip G. Rankings Season Is Here* / Philip G. Altbach // *International Higher Education*. – 2011. - № 62. – P. 2-5.
6. *Brooks Rachele Measuring University Quality* / Rachele Brooks // *The Review of Higher Education*. – 2013. – Vol. 33, no. 2. – P. 1–21.
7. *Ellis Roger Quality Assurance for University Teaching* [Electronic resource]. – Access mode : <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED415735.pdf>
8. *Finnish Education Evaluation Centre* [Electronic resource]. – Access mode : <http://karvi.fi/en/fineec/>
9. *Green Diana What is quality in Higher Education?* [Electronic resource]. – Access mode : http://biblioteca.ucv.cl/site/colecciones/manuales_u/What%20Is%20Quality%20in%20Higher%20Education.pdf
10. *Hazelcorn Ellen Ranking and the Reshaping of Higher Education: The Battle for World-Class Excellence* / Ellen Hazelcorn. – Palgrave Macmillan, 2011. – 272 p.
11. *Hazelcorn Ellen Reflections on a Decade of Global Rankings: what we've learned and outstanding issues* / Ellen Hazelcorn // *European Journal of Education*. – 2014. - Vol. 49. - № 1. – P. 12-28.
12. *Jung Cheol Shin, Toutkoushian Robert and Teichler Ulrich University Rankings. Theoretical Basis, Methodology and Impact on Global Higher Education* / Jung Cheol Shin, Robert Toutkoushian and Ulrich Teichler. -// Springer, 2011. – 274 p.
13. *Kurbatov S. University Rankings and the Problem of Competitiveness of National Universities of Post-Soviet Countries in Global Educational Space: the Case of Ukraine* // *Evaluation in Higher Education*. – 2012- #6(2). - P. 59-75.
14. *Lagrosen Stefan, Seyyed Hashemi Roxana, Leitner Marcus Examination of the dimensions of quality in higher education/ Stefan Lagrosen, Roxana Seyyed- Hashemi, Markus Leitner* // *Quality Assurance in Education*. – 2004. – Vol. 12. – Issue: 2. – P.61 - 69
15. *Marginson Simon University Rankings and Social Science* / Simon Marginson // *European Journal of Education*. - 2014. - Vol. 49. - № 1. – P. 45-59.
16. *New England Association of School and Colleges*[Electronic resource]. – Access mode : <https://www.neasc.org/>
17. *QS World University Rankings* [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.topuniversities.com/qs-world-university-rankings>
18. *Rauhvargers A. Global university rankings and their impact.* [Electronic Resource] / A. Rauhvargers. – // EUA, 2011. – 84 p.
19. *Rauhvargers A. Global university rankings and their impact. Report II* / A. Rauhvargers. - // EUA, 2013. – 88 p.
20. *The Times Higher Education World University Rankings* [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings>

21. *The UK Quality Code for Higher Education* [Electronic Resource]. – Access Mode: <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code>

22. *Westerheijden, Don F., Bjorn Stensaker, and Maria João Rosa, eds. Quality assurance in higher education: Trends in regulation, translation and transformation.* – Springer Science & Business Media, 2007. – 264 p.

23. *Morse Robert* The Birth of the College Rankings [Electronic resource] / Robert Morse. – Access mode : <http://www.usnews.com/news/national/articles/2008/05/16/the-birth-of-college-rankings>

Сергей Курбатов «Современные системы оценки качества университетского образования». В статье рассматриваются современные системы оценки качества университетского образования, а также процесс их формирования. Автор предлагает дифференцировать формальные системы оценки качества университетского образования, представленные как государственными органами, так и независимыми агентствами оценивания качества; и неформальные системы, представленные университетскими рейтингами. Сделана попытка доказать, что распространение и популярность университетских рейтингов, а также их методологическая гибкость и способность оперативно реагировать на запросы потребителей образовательных услуг свидетельствуют о перспективности именно этого подхода к оценке качества университетского образования.

Ключевые слова: университет, качество университетского образования, формальная и неформальная системы оценки качества, агентство по оценке качества, университетские рейтинги, индикаторы качества

Sergiy Kurbatov “Contemporary Systems of Quality Assurance in University Education”. The paper is devoted to analyses of contemporary systems of quality assurance in university education and processes of their development. The author argues that it is possible to differentiate formal systems of quality assurance, which are represented by state and independent agencies; and informal systems, which are represented by university rankings. Also, we identifies the tendency regarding the growing of importance of university rankings due to their popularity among the main target audiences and ability to react on their responses, as far as methodological flexibility.

Key words: university, quality of university education, formal and informal systems of quality assurance in university education, quality assurance agency, university rankings, indicators of quality

Курбатов Сергій Володимирович, доктор філософських наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу лідерства та інституційного

розвитку вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України та
афілійований науковий співробітник Центру російських та євразійських
досліджень Університету Уппсали, Швеція

E-mail: sergiy.kurbatov@gmail.com